

אלוהית, אבל יסודו שומאה. בסוף הוא נותן לבלק עצה במתנה²⁵: "וישב ישראל בשטים ויחל העם לזנות אל בנות מואב"²⁶. כאן מתגלה הבלעם הפשוט והיסודי.

2. מִתְחַת הַנִּישׁוּאִין בְּיִשְׂרָאֵל

ומכאן לעניננו: פגישה עם הענינים המכאיבים והמזעזעים ביחס לסדרי משפחות בישראל. בגמרא מבואר²⁷ שזהו המובן של "בעל בת אל נכר"²⁸. אדם מישראל, גזע קודש, בועל בת אל נכר!

בעם ישראל ישנם מדקדקים במצוות יותר או פחות, אבל, תמיד שמו לב לשני דברים מיוחדים: מילה²⁹ ונישואין³⁰. תמיד היתה הרגשה כללית שעד כדי כך לא יהיה. אדם שלא ימול את בנו, אין לתאר.

אגב, היה בזה ענין עם אחד מאנשי המחשבה הלאומית, שלום אש³¹, בראשית הופעתו בוורשא. בעיר זו של גאונים וצדיקים, היה מעשה במשפחה שלא רצתה למול את בנה. על-כן אנשי החברה קדישא לא קברו אותו בבית קברות. יצא ה"תכשיט" הזה נגדם בצעקות. זאת דוגמא. לעומת זאת, נורדאו, כאשר הציעו לו להיות מנהיג אחרי הרצל³², סירב מפני

בולמו ואינו מניחו" ילקוט שמעוני בלק רמז תשסה. 25. במדבר כה א. 26. "ובעל בת אל נכר" זה הבא על הכותית... סנהדרין פב א. 27. מלאכי ב יא. 28. "כל מצוה שקיבלו עליהם בשמחה, כגון מילה... עדיין עושין אותה בשמחה". "כל מצוה שמסרו ישראל עצמן עליה... כגון... מילה... עדיין היא מוחזקת בידם" שבת קל א. 29. "עון זה... יש בו הפסד שאין בכל העריות כמותו... [ש]הבן מן הגויה אינו בנו... רמב"ם, הלכות איסורי ביאה יב ז. "הבועל גויה כאילו נתחתן לע", שנאמר 'ובעל בת אל נכר'... שם שם ו. 30. על שלום אש, עיין רבינו, לנתיבות ישראל ב, עמ' ס. "תחזקנה ידיכם הבנים הבונים ויהי נעם ה' עליכם להגדיל עבודתכם והשפעתכם הנשגבה לאמוץ היהדות וקשור לבבות אחינו וכוון מעשיהם לתקומת ארץ חיינו הקדושה ברוממות תורה ויראה ועו פדות. ומתוך חבת הוקרתי לפעליכם דבריכם וכתביכם הנני בזה להעיר אתכם, חברים יקרים, ע"ד הכנסתו של שלום אש למחיצת סופרי חוברתכם הנאה, שאינו מתאים למהלך כוון השאיפה של החבורה שלה. בודאי אינכם יודעים, כי המספר הזה — למרות כשרונו הספרותי — נשאר לדראון בחוג היהדות הפנימי בצאתו בפרהסיא בספרות נגד קיום ברית קודש מצות מילה, אשר אל חי ומלך עולם חלקנו צורנו שם בבשרנו וחתם בו תפארת בחיריו (ומלבד הכרזת הכחש שלו, עם עוד חברים למשחית, נגד לשוננו הלאומית הקדושה, וכאילו הזרגון האשכנזי הוא לשון לאומית שלנו). נקיי הדעת שבירושלים לא היו נכנסין אא"כ יודעים מי נכנס עמהם, ונושאי דגל בנין ירושלים בודאי יצרפו לחבורתם — את השייך-לה, ולא ישתמשו בדבריו וימשיכו שמו של מרשיע ברית אא"כ היה נודע שחזר בתשובה ונשתנה לטובה" מאגרת רבינו. 31. "... הרצל, זה התינוק הגדול, ששב אלינו מבין הגוים מלא הוד-חלומות ועו געגועים אדירים, זו האישיות של הטבעת הצורה הלאומית הכללית צורת-עם על שאיפותינו ועבודותינו... אף הוא הרגיש כמו באופן אינסטינקטי כי 'השיבה אל היהדות קודמת לשיבה אל מדינת היהודים', כי 'אין אומתנו אומה אלא באמונתה', וכי 'אנו מכירים עצמותנו ההיסטורית אך ורק באמונת אבותינו'..." רבינו, לנתיבות ישראל א, עמ' טו. "בכתביו של בנימין זאב הרצל ז"ל אין דברי אפיקורסות. בכתבי יומנו כתוב: 'אין אומתנו אומה אלא באמונתה'. מי שחושב מדבר וכותב ככה הוא איש-אמונה ולא אפיקורס. והדברים חוזרים אל קדושת גזע מחצבתו: מאת הגאון הקדוש ר' יוסף טאייטאצאק ז"ל (ע"פ הידיעה מאת ר' אהרן מרקוס ז"ל)" שם ב, עמ' ס. "חוזה-מדינת-היהודים הד"ר בנימין זאב הרצל, יש לו זכות היסטורית מיוחדת בתקומת שלטוננו על ארצנו. והוא היה מזרע קדש של הגאון

היותו במצב משפחתי כזה. התבייש. זה כבר שייך למדרגה של תשובה. העושה עבירה ומתבייש, מוחלין לו^{32,33}.

הקדוש ר' יוסף טאייטאצק ז"ל. והוא כתב בפנקסו: אין אומתנו אומה אלא באמונתה" מאגרת רבינו, מכ"ו כסלו התשל"ט. 32. "כל העושה דבר עבירה ומתבייש בו מוחלין לו על כל עונותיו" ברכות יב ב. "שמתבייש בהן, שהבושה עולה לו לתשובה" שיטה מקובצת שם. "הרעות כשהן מתעצמות בטבע הנפש להיות עצם מעצמיה, לא יוכל העושה הרע להרגיש כל רגש של בושה... אמנם בהיות האדם מרומם נפשו למעלה משפלות השחיתות, אז ישוב להתבייש בכל פועל רע, וצער הבושה ירשים יותר את תיעוב הרע וחשק הטוב שנחסר לו, עד שאם עוד לא הספיק להתעצם בטוב, אבל כבר אבד הרע ערכו מלהיות לו קנין טבעי. ע"כ בערך זה מוחלין לו על כל עונותיו, כי רגש הבושה הטוב כשמתעורר בנפש מתפשט הוא ג"כ על כל חלקי הרעות לתעבן, ע"כ כבר ראויה היא הנפש ההיא להיות במחיצת צדיקים וטהורים..." עין איה א, ברכות, א קסט, עמ' 66-67. "הבושה שמתבישים בפנימיות הלב מפני החטא, אף-על-פי שהיא דבר שבטבע, מכל-מקום יש בה קצת כפרה..." אורות התשובה יד כד. ועיין הערת רבינו שם. בעולת ראה (א, עמ' שב) כתוב: "נפילת אפים. יש במעלות התשובה, וכן במעלות היראה, ירא-בושת, להתבייש מגדולת אדון כל ב"ה, הן מצד עונותיו של האדם והן מצד גדולתו ית'..." והעיר רבינו (שם ב, עמ' תעג): "ברכות יב: אמר רבה בר חנינא סבא משמיה דרב העושה דבר עבירה ומתבייש בו מוחלין לו על כל עונותיו, ובשיטה-מקובצת שם: שמתבייש בהן, שהבושה עולה לו לתשובה. וע' שער-תשובה לרבינו יונה שער א סי' כא-כב ואורות התשובה ח יא. יבמות עט ונדרים כ: "יראת-ד' שעל הפנים זו הבושה", "ירא בשת", וזה פנחס רנז, תיקוני-הזהר, הקדמה, דרגה תמינאה, ותיקון ז' ותיקון נח, וע"ש בהגר"א". בספר מלא העומר (ויקרא ד כז) כתוב: "... והנה אם האדם עצמו מבקש שיתבייש בודאי לזכות הוא לו", והעיר רבינו: "וארכ"ח [= ואמר רבה בר חנינא סבא] משמ' דרב העושה דבר עבירה ומתבייש בה מוחלין לו על כל עונותיו, ברכות י"ב: ". על דברי פלוני שכתב: "... כמאמרם ז"ל: 'אדם שעושה עבירה וחזר בו ועשה תשובה — הקב"ה מוחל לו כל עונותיו'..." העיר רבינו: "ומתבייש בעבירה". 33. "... בכתביו של מקס (מאיר שמחה) נורדרי ז"ל, אשר לפני התקופה הציונית, יש דברי כפירה וחירוף-גידוף גסים. והוא היה גם בעל-גוייה. אבל הוא היה בעל-תשובה במלוא מובן המלה. אחרי מות הרצל ז"ל, פנו אליו שהוא יקבל על עצמו הנשיאות לציונות, והוא דחה את זה באמרו, כי יש לו כתם בחייו, שאינו מאפשר לו לקבל עליו נשיאות בישראל (משום אשתו הגוייה), וקיימים דברי חז"ל הקדושים (ברכות יב:): העושה דבר עבירה ומתבייש בה, מוחלין לו על כל עונותיו. נתפרסמו ממנו דברי מוסר ותוכחה חריפים נגד חילול שבת. אמר: הלואי שאזכה לראות כשהסנהדרין ישוב ויתכונן, ואפילו על מנת להיות נדון בה (ע"פ הידיעה מאת ר' אהרן מרקוס ז"ל). לפני מותו, בדעה צלולה, ציוה לעטפו בטלית ולקברו כדן מסורת ישראל. ובאחרית ימי חייו, התפלל ביום כיפור, בבית-הכנסת במדריד" רבינו לנתיבות ישראל ב, עמ' ס. "מכס נורדאו היה בעל-תשובה: אחרי מות הד"ר הרצל דרשו ממנו שיהיה במקומו נשיא הציוניות, והוא מיאן בזה באמרו שיש לו מצב כזה בחיים, — כלומר אשתו הגוייה — שאינו מאפשר לו לקבל עליו משרת נשיאות בעם ישראל (ובברכות יב: העושה דבר-עבירה ומתבייש בה מוחלין לו על כל עונותיו). בשבועון 'איזראליט' החרדי בפרנקפורט נתפרסמו ממנו דברי התמרמרות נגד חלול-שבת, ביחוד בארץ-ישראל, שהוא חובל נפש האומה הישראלית. לפני מותו בקש שיעטפוהו בטלית ויקברוהו כמנהג דת ישראל. ביום-הכפורים האחרון היה בבית-הכנסת במדריד" הערת רבינו. "ההבדלים בין היחס לד"ר בנימין זאב הרצל ז"ל לבין נורדאו: הרצל כתב ברישית-זכרונותיו: אין אומתנו אומה כ"אם באמונתה, וגם לא היה בעל-גוייה. אלא שאח"כ גם נורדאו, שהיה כופר בתורה, היה בעל-תשובה, וכתב נגד חילול-שבת בארץ ישראל. גם סיפרו כי באחרית ימיו ראוהו במדריד... ביום כפור מתפלל כיהודי הגון" מאגרת רבינו, מד' כסלו התשל"ט.